

Državni Univerzitet u Novom Pazaru  
Departman tehničko-tehnoloških nauka  
Studijski program Arhitektura  
Predmet: URBANISTIČKO PROJEKTOVANJE 1

Na pismenom ispitu studenti rešavaju zadate urbanističke probleme grafičkim putem.  
Pismeni ispit traje 4 školska časa (3h)

Usmeni ispit – 3 pitanja:

1. Reci nešto o gradu budućnosti. Opiši primere.
2. Šta je problem i zadaci programiranja stambenog naselja?
3. Osnovni principi urbanističkog projektovanja.
4. Šta su minimalni, a šta optimalni standardi za programiranje? Šta je urbanističko projektovanje (urbanistička tehnika)?
5. Koji su osnovni prirodni činioci koji utiču na urbanističko projektovanje? Geografski položaj u urbanističkom projektovanju.
6. Hidrološki činioci u urbanističkom projektovanju. Morfološki činioci u urbanističkom projektovanju.
7. Klimatsko-meteorološki činioci – mikroklimat grada u urbanističkom projektovanju.
8. Uticaj prirodnog pokrivača tla na mikroklimat grada. Padavine i vazдушna strujanja. Vegetacija u gradu.
9. Svetlosni mikroklimat grada. Insolacija gradskih prostora.
10. Veštački uslovi insolacije. Insolacija ulica i trgova.
11. Uticaj stvorenih uslova na urbanističko projektovanje – demografski podaci, istorijski razvoj, sociološki, ekonomski i saobraćajni uslovi.
12. Fizička struktura grada: osnovni elementi strukture grada. Osnovni urbanistički pokazatelji.
13. Osnovne funkcije grada. Funkcije grada u različitim istorijskim periodima i novi pokreti u urbanizmu
14. Funkcije grada – stanovanje
15. Namena površina – plan namene površina
16. Urbanistički pokazatelji: primer obračuna površina za različite tipove stanovanja.
  
17. Projektovanje stambenog naselja – osnovni elementi
18. Odnos (stambenog naselja) prema ostalim gradskim strukturama–
19. Odnos centralnih funkcija i stambenih delova
20. Organizacija saobraćaja u stambenom naselju
21. Organizacija stambenih blokova,
22. Organizacija centralnih / zajedničkih funkcija
23. Primeri stambenog naselja sa analizom – opisati 2 primera sa predavanja.
24. Trg - pojam
25. Razvoj trga u starom i srednjem veku,
26. Razvoj trga u periodu renesanse, baroka i neoklasicizma, u modernom i postmodernom periodu,
27. Morfologija trga – oblik trga, razmera trga i oblikovanje objekata oko trga, popločavanje, ozelenjavanje, urbani mobilijar
28. Tipologija trgova - vrste trgova prema različitim kriterijumima, dijagram tipova

trgova po Robu Krieru

29. Percepcija prostora – čula i stepeni procesa percepcije; kako funkcioniše oko
30. Kako sagledavamo prostor, optički efekti, relativne veličine
31. Kako vidimo dubinu, prividno skraćanje dužine, približavaje objekata i perspektivno sagledavanje
32. Urbanistička kompozicija (po Gordonu Cullenu); cilj i principi
33. Urbanistička kompozicija: odnos veličine objekta i udaljenosti od posmatrača, promene kroz kretanje, varijacije na temu; linije koje vode pogled; tremovi, kolonade i arkade
  
34. Odnos između kolorističkog i siluetnog posmatranja gradskih struktura
35. Boje u arhitekturi i urbanom ambijentu
36. Koncept vertikalnog zelenila i nematerijalne linije u urbanom ambijentu. Senke u arhitekturi i urbanom ambijentu
37. Noćno i praznično osvetljenje grada
38. Merilo / razmera u arhitekturi i gradu
39. Ogledala u arhitekturi i urbanizmu / Vreme u arhitekturi i urbanizmu
40. Vrtna umetnost. Vrtovi u starom veku
41. Vrtovi u renesansi, francuski i engleski parkovi. Kineski, romantični, kalifornijski i alpski vrtovi
42. Prikaz zelenila /u osnovi i na preseku / nisko , srednje i visoko rastinje. Popločanje i staze u vrtovima i parkovima
43. Kompozicija u vrtovima i slobodnom zelenom ambijentu. Ozelenjavanje individualnih kuća
44. Kompozicija slobodnih zelenih površina u gradu. Raspored zelenila u gradu.
45. Vrste zelenila u stambenim zajednicama – normative. Vrste zelenila po raznim kriterijumima
46. Opšte zelene površine / površine sa određenom namenom / individualne zelene površine. Savremeni parkovi
47. Urbani dizajn – mali urbanizam: skulpture i klupe; gradski sat.
48. Dečja igrališta i igrališta/vežbališta za odrasle
49. Saobraćajna signalizacija i obeležavanje pravaca
50. Razni elementi urbanog dizajna; usklađivanje elemenata urbanog dizajna.

#### Literatura:

1. Džemila Begnović: URBANISTIČKO PROJEKTOVANJE 1, Pregled predavanja 2025/26.
2. Руџица Божовић, Јелена Божовић, УРБАНИСТИЧКО ПРОЈЕКТОВАЊЕ 1 И 2, Факултет техничких наука , Универзитет у Приштини, Косовска Митровица, 2021.
3. Branislav Mirković: Osnovi urbanizma 1A, 1B, 2A i 2B, Građevinska knjiga, Beograd, 1978.
4. Branko Maksimović: Urbanizam, osnovi projektovanja gradova, Građevinska knjiga, Beograd, 1957.

#### Dodatna literatura:

1. Gordon Cullen: Gradski pejzaž, Građevinska knjiga, Beograd, 1990.
2. Rob Krier: Gradski prostor u teoriji i praksi, Građevinska knjiga, Beograd, 1991.
3. Colin Rowe, Fred Koetter: Grad kolaž, Građevinska knjiga, Beograd, 1988